

Legal Alert

Konwencja rzymska o prawie właściwym dla zobowiązań umownych

Maj 2007

W dniu **1 sierpnia 2007 r.** wejdzie w życie w Polsce Konwencja rzymska o prawie właściwym dla zobowiązań umownych¹ (zwana „Konwencją rzymską”). **Konwencja rzymska zastąpi wówczas odpowiednie przepisy ustawy z dnia 12 listopada 1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe** (z tym, że ustawa ta w dalszym ciągu będzie miała zastosowanie do umów zawartych przed wejściem w życie Konwencji rzymskiej).

Konwencja rzymska **obowiązuje już we wszystkich „starych” piętnastu państwach Unii Europejskiej** (weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1991 r.).

Znaczenie dla przedsiębiorców - swoboda wyboru prawa

Konwencja rzymska bardzo **elastycznie reguluje** kwestię wyboru prawa przez strony umowy. Teraz strony mogą wybrać jakiegokolwiek prawo jako właściwe dla zawartej przez nie umowy – nawet bezpośrednio niezwiązane z umową (np. przedsiębiorca polski i niemiecki będą mogli wskazać prawo szwajcarskie jako właściwe dla zawartej przez nich umowy sprzedaży ruchomości).

Strony muszą jednak pamiętać, żeby wybór prawa w umowie był wyraźny lub w sposób dostatecznie pewny wynikał z postanowień umowy lub okoliczności sprawy. Strony mogą nawet dokonać wyboru prawa dla całej umowy lub tylko dla jej części **już po jej zawarciu**.

Kiedy stosujemy Konwencję rzymską?

Konwencja rzymska **ma zastosowanie do zobowiązań z umów** wówczas, gdy mają one związek z prawem różnych państw. Ma ona **na celu ujednoczenie określenia prawa**, którym rządzi się dana umowa, na obszarze całej Unii Europejskiej.

Jakie są skutki braku wyboru prawa w umowie?

Jeżeli wybór prawa właściwego dla umowy nie zostanie dokonany przez strony, wówczas (zgodnie z Konwencją) umowa podlega prawu państwa, z którym wykazuje ona **najściślejszy związek**. Tak więc, jeśli przedmiotem umowy jest np. licencja na korzystanie z autorskich praw majątkowych do utworu autorstwa obywatela polskiego i udzielona przez polskiego licencjodawcę kilku różnym przedsiębiorcom (licencjodawcom) z różnych państw unijnych, wówczas umowa będzie poddana prawu polskiemu, gdyż właśnie z Polską umowa wykaże najściślejszy związek.

W drodze wyjątku do części umowy, która da się oddzielić od reszty i która wykazuje ściślejszy związek z innym państwem, można zastosować prawo tego innego państwa. Przykładowo, jeżeli wspomniana umowa przewiduje możliwość udzielania dalszych licencji przez licencjodawców, to w sytuacji, gdy licencjodawca z Francji udziela dalszej licencji innemu podmiotowi francuskiemu, wówczas do tej części umowy można będzie zastosować prawo francuskie.

W celu ustalenia „najściślejszego związku” Konwencja rzymska (w art. 4 ust. 2-4) służy pomocą wskazując w pewnych konkretnych sytuacjach określone prawo właściwe dla danej umowy.

Konwencja rzymska zawiera odmienne, **szczególne uregulowania dotyczące umów konsumenckich** (art. 5) **oraz umów o pracę** (art. 6). Swoboda wyboru prawa przez strony jest w takich umowach ograniczona, co ma na celu ochronę słabszej strony umowy, jaką zazwyczaj są konsumenci czy pracownicy.

Uwaga – Konwencji rzymskiej nie stosujemy do...

Należy pamiętać, że Konwencja rzymska nie reguluje wszystkich zagadnień związanych z transakcjami o międzynarodowym charakterze, w szczególności **nie ma zastosowania do zobowiązań niewynikających z umów oraz** do kwestii dotyczących między innymi:

testamentów i dziedziczenia, majątkowych stosunków małżeńskich
zobowiązań z weksli i czeków
zapisów na sąd polubowny
kwestii z zakresu prawa spółek.

Pozytywne skutki Konwencji rzymskiej

W obliczu wciąż rosnącego obrotu prawnego pomiędzy Polską a innymi państwami członkowskimi UE, Konwencja rzymska ustanawiająca jednolite reguły ustalania prawa właściwego dla zobowiązań umownych na obszarze UE będzie miała pozytywny efekt dla polskich przedsiębiorców, ułatwiając swobodny wybór prawa. Podkreślić również należy, że przedsiębiorcy polscy poddani zostaną tym samym zasadom, co ich unijni kontrahenci, co z pewnością pozwoli **uniknąć wielu sporów** dotyczących prawa właściwego dla zawieranych umów.

Kontakt:

Tomasz Zalewski
tomasz.zalewski@wierzbowski.pl
+48 22 50 50 796

---

¹ RP przystąpi do Konwencji o prawie właściwym dla zobowiązań umownych, otwartej do podpisu w Rzymie w dniu 19 czerwca 1980 roku oraz do Pierwszego i Drugiego Protokołu w sprawie jej wykładni przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, sporządzonej w Luksemburgu dnia 14 kwietnia 2005 r. (wraz z 10 „nowymi” członkami Unii Europejskiej, które przystąpią do Konwencji rzymskiej w różnym czasie zależnym od procesu ratyfikacji w tych krajach).